

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Навчальний курс: Фінське суспільство

Сексуальне здоров'я та сексуальність

Сексуальні права

Сексуальні права є важливою частиною прав людини на самовизначення та належать кожному.

Сексуальні права означають, що право вирішувати питання, що пов'язані з вашою власною сексуальністю, належить вам. Всесвітня організація сексуального здоров'я (WAS) опублікувала Декларацію сексуальних прав, у якій йдеться про те, що всі люди, серед іншого, мають:

- право на сексуальну свободу
- право на сексуальне самовизначення, недоторканність та фізичну безпеку
- право на сексуальну рівність та
- право на статеве виховання.

Право на самовизначення

У Фінляндії кожен має право на самовизначення. Це означає право на особисту свободу, недоторканність та безпеку, що стосується також сексуальності та пов'язаних з цим недоторканності та права на самовизначення. Кожна людина у Фінляндії має право приймати рішення про свою сексуальність та тіло. Це право діє також у шлюбі та в близьких стосунках з партнером.

Злочини на сексуальному ґрунті

Сексуальним насильством може бути будь-який акт сексуального характеру, що вчинений проти своєї волі. Добровільність статевого акту має бути виражена вербально, поведінкою чи іншим способом. За законом Фінляндії секс з особами молодше 16 років є злочином.

Без дозволу не можна:

- торкатися інтимних зон іншої людини та в принципі ніяких інших частин її тіла,
- ображати із сексуальним підтекстом,
- натякати на сексуальний контакт словами, жестами, за допомогою різних матеріалів,
- домагатися, обзивати, витріщатися на іншу людину,
- завантажувати у соціальних мережах матеріали, що порушують конфіденційність.

Сексуальні злочини проти дитини

Згідно закону Фінляндії вступати у статевий зв'язок можна, починаючи із 16 років. Дорослий або молодий чоловік набагато старший за особу, якій явно менше 16 років, не повинен вступати з нею у статевий зв'язок. Дія карається, навіть якщо дитина погодилася на такий зв'язок. Відповідальність завжди лежить на дорослому.

Сексуальна експлуатація – це підбурювання або примус дитини/підлітка до сексу через використання свого власного становища, а також залежність **дитини/підлітка** або її/його нездатність захищатися. Акт може включати як безпосередньо статевий акт, та інші дії сексуального характеру. Наприклад, сексуальне насильство, домагання, дотики, прохання роздягнутися, фото- та відеозйомка, запрошення до сексуальних дій також в інтернеті, зокрема у соціальних мережах, є діями, що караються. Сексуальне насильство по відношенню до дітей, що починається та/або здійснюється в інтернеті, зокрема у соціальних мережах, називається глумінг.

Сексуальне здоров'я

Що таке сексуальне здоров'я

Сексуальне здоров'я – це один із аспектів загального здоров'я людини. Це здатність насолоджуватися власною сексуальністю та усвідомлювати її, не побоюючись, наприклад, ризику захворювань, що передаються статевим шляхом, небажаної вагітності, дискримінації, насильства, жорстокого поводження або тиску. Сексуальне здоров'я пов'язане з міжособистісними відносинами, і сексуальне благополуччя є важливою частиною загального благополуччя людини.

Сексуальне здоров'я включає здатність кожної людини самостійно приймати рішення щодо народження дітей, а також вибирати засоби контрацепції. Сексуальне здоров'я - це також і свобода вирішувати, як висловлювати та виявляти власну сексуальність. Розуміння своєї сексуальності, безпеки та почуття того, що вас приймають таким, яким ви є, підвищують сексуальне благополуччя.

Найпоширеніші захворювання, що передаються статевим шляхом та їх профілактика

Венеричні захворювання - це інфекційні захворювання, які викликаються бактеріями та вірусами, що передаються при незахищеному статевому контакті. Вони не передаються побутовим шляхом, іншими словами, ними не можна заразитися у громадських приміщеннях, у туалеті або в сауні. Презерватив - єдиний протизаплідний засіб, що при правильному використанні захищає від захворювань, які передаються статевим шляхом. Кожен повинен мати достатні знання та навички для запобігання згаданим вище хворобам.

Приклади венеричних захворювань:

- хламідія
- герпес
- гонорея
- гепатит В та С
- сифіліс
- вірус папіломи людини (ВПЛ) та кондиломи
- Вірус імунодефіциту людини (ВІЛ) та
- лобкові воші.

Венеричні захворювання не завжди виявляються і можуть протікати безсимптомно. Якщо вам здається, що у вас є венеричне захворювання, то відразу ж, як тільки з'явиться підозра щодо нього, зверніться до медпрацівника центру прийма біженців, щоб обговорити це питання та отримати направлення на аналіз. Венеричні захворювання не можна залишати без лікування, тому що це пов'язано з низкою ризиків, і, якщо не пройти лікування, то ви як носій хвороби заражатимете нею інших людей. Важливо, щоб обидва партнери лікувалися одночасно. Важливо також повідомити про зараження всім сексуальним партнерам. У такий спосіб можна перервати можливий ланцюжок зараження.

Захистіть себе та партнера від венеричних захворювань!

Краще всього для цього підходять презервативи та засоби контрацепції для захисту при оральному сексі. У Фінляндії такі контрацептивні засоби продаються в аптеках, магазинах та кіосках.

Методи контрацепції

Небажаній вагітності можна запобігти за допомогою таких методів контрацепції, як презервативи, протизаплідні таблетки, спіраль, протизаплідні кільця та капсули. Про вибір методу контрацепції можна поговорити зі своїм медпрацівником. Якщо засіб контрацепції не дав результату, небажану вагітність можна постаратися запобігти, прийнявши таблетку екстреної контрацепції. Максимальна ефективність екстреної контрацепції досягається, якщо прийняти таку таблетку протягом 12 годин після статевого акту. Однак такий вид контрацепції не можна використовувати як основний засіб.

Переривання вагітності, інакше кажучи - аборт

У Фінляндії аборт легальний та дозволений до 20-го тижня вагітності. Аборт - це метод контрацепції. Якщо виникне необхідність, обговоріть це питання зі своїм медпрацівником.

Обрізання

Обрізання у хлопчиків за немедичними показаннями

Обрізання за немедичними показаннями є процедурою, що заснована на релігійних або культурних мотивах, коли крайня плоть видаляється зі статевого члена хлопчика. У Фінляндії обрізання у неповнолітніх хлопчиків за немедичними показаннями не заборонено законом, але вважається порушенням недоторканності дитини та її права на самовизначення. У цьому питанні необхідно прислухатися до бажання дитини, і процедура має бути безболісною. Обрізання повинен проводити лише ліцензований лікар. Для проведення процедури потрібна згода обох батьків. Оплачують процедуру батьки.

Обрізання (FGM) у дівчаток

Проводити дівчаткам обрізання є злочином. Обрізання дівчаток та жінок означає будь-які заходи, що вживаються з культурних або інших немедичних причин, що включають часткове або повне видалення зовнішніх геніталій у жінок або їх калічення.

Обрізання викликає такі проблеми зі здоров'ям, як сильний біль, кровотечу, запалення, біль при статевому акті, рубці, сечовипускання, менструальні спазми та психологічні проблеми, такі як страх, стрес, безсоння та кошмари. Обрізання також може ускладнити вагітність та пологи.

Проводити дівчаткам обрізання - це сексуальне насильство. Згідно з Кримінальним кодексом Фінляндії жіноче обрізання – це діяння, що карається. Завданням органів влади є захист дівчаток і не допущення того, щоб їм проводили обрізання. Про загрозу обрізання необхідно повідомити поліцію та службу захисту дітей. Вивозити дівчинку, яка живе у Фінляндії, за кордон для проведення обрізання заборонено. Винний також може бути залучений до відповідальності за проведення операції, що покалічила дівчинку у минулому.

Дівчинка або жінка, якій провели обрізання, може отримати допомогу, підтримку, необхідну інформацію та поради від медперсоналу центру прийому біженців, та за необхідності направлення до лікаря.

Статеве виховання

Статеве виховання є частиною сексуального права кожної людини і має на меті підтримувати та захищати сексуальний розвиток людини. У Фінляндії статеве виховання надається від імені суспільства дітям та молоді в школах як частина санітарної освіти. У Фінляндії сексуальність сприймається як позитивна річ, де цінування та повага до іншої людини є основою цього процесу.

Сексуальність

Сексуальність – одна з особливостей людини, що грає центральну роль на кожному етапі її життя. Поняття сексуальності охоплює тіло, поведінку, думки та почуття. Кожна людина унікальна у своїй сексуальності, яка проявляється неоднаково.

Сексуальність також передбачає відносини з іншими людьми і те, як людина поводить себе і відчувається в оточенні інших, наприклад, як вона поводить себе в романтичних стосунках або з друзями. Сексуальна активність – це є секс і це є частина статевої поведінки. Різні життєві події та переживання можуть позначитися на зміні сексуальності.

Сексуальна орієнтація

Сексуальна орієнтація - це риса, яка говорить про те, в кого людина закохується, до кого відчуває сильні почуття та потяг. Близько 90% людей гетеросексуальні. Це означає, що вони відчувають потяг до людини протилежної статі.

Близько 10% людей гомосексуальні (геї, лесбійки, бісексуали). Це означає, що вони відчувають потяг до представника своєї або протилежної статі, або до представників обох статей.

Законодавство Фінляндії допускає сексуальну різноманітність для всіх, і тому гомосексуальні відносини також дозволені. У Фінляндії кожен має право відкрито демонструвати свою сексуальну орієнтацію або не розголошувати її.

Сексуальні права дітей

Сексуальність є частиною людини від її народження та частиною нормального розвитку дитини. Дитина потребує вказівок, підтримки та інформації з питань, пов'язаних із сексуальністю. Велику роль у цьому відіграють батьки. У Фінляндії діти шкільного віку також отримують інформацію під час шкільних уроків з санітарної освіти.

Підлітковий вік - особливо істотний етап у житті. В організмі відбуваються зміни не тільки на фізичному, але також на ментальному рівні.

У підлітковому віці хлопчики починають ставати чоловіками, а дівчатка - жінками. Зокрема відбуваються зміни у хлопчиків:

- починають збільшуватися яєчка і статевий член
- мутація голосу
- спостерігаються стрибки зростання
- може з'явитися акне
- відбувається нічне сім'явипорскування
- відзначається зміни настрою.

Зокрема відбуваються зміни у дівчаток:

- починається менструація
- збільшуються молочні залози
- спостерігаються стрибки зростання
- може з'явитися акне
- відзначається зміни настрою.

Перехідний вік може тривати кілька років, і темп його розвитку дуже індивідуальний. Як правило, він починається у віці 8-14 років і триває 3-5 років. Спочатку виявляються фізичні зміни, а згодом і зміни на ментальному рівні.

Формується особистість дитини, і її треба шанувати. Кожен має право бути собою. У перехідному віці дитина зростає та розвивається. Для безпечного росту та розвитку **дитині та підлітку потрібна активна підтримка та розуміння з боку дорослих**. Дорослі та батьки повинні достатньо знати про події, що відбуваються у перехідному віці, щоб мати можливість надати дитині ту підтримку, яку вона потребує.

Інформація, рекомендації, консультації та підтримка

Кожен має право на отримання додаткової інформації, допомоги та підтримки у проблемах та труднощах. Важливо вчасно звернутися за допомогою! Також важливо консультувати дітей та підлітків, допомагати їм, щоб вони отримували необхідну підтримку та правильну інформацію про сексуальне здоров'я. З цих питань можна звернутися до медпрацівників центру прийому біженців! Запишіться без вагань на консультацію!

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service